

GODA EXEMPEL FRÅN LOTTENBERG PÅ ÅLAND

DUVs LÄGERGÅRD I GOTTBY

ALEXANDRA GAMBA
ETT ÅLAND FÖR ALLA
Skarpansvägen 30

Innehåll

Sammanfattning.....	1
Vikten av tillgänglighet	1
Bilder med goda exempel.....	2
Lottenberg.....	2
Slutsats.....	6
Skriven av:	6

Sammanfattning

Det finns individer som kan ha flera funktionsnedsättningar, vilket leder till att det kan vara avsevärt mer utmanande för vissa individer än för andra om området, informationen eller byggnaden inte är anpassad. Ju äldre vi blir, desto större är sannolikheten att vi kommer att möta funktionsnedsättningar som är åldersrelaterade och successivt utvecklas över tid.

Alla människor har olika preferenser och därför bör det finnas anpassningsbara lösningar som fungerar för så många som möjligt. Detta gäller exempelvis vid utformning av toaletter. Vissa föredrar ett större utrymme, medan andra kan ha svårt att orientera sig och därför behöver ett mindre och mer avgränsat utrymme. Att erbjuda två alternativa lösningar kan därmed vara en nödvändighet för att säkerställa hög användbarhet, istället för att en enda standardiserad lösning förväntas fungera för alla.

Tillgänglighet handlar om likvärdig inkludering, funktionell användbarhet och om att möta olika personers preferenser på ett systematiskt sätt. Det är ett pågående och dynamiskt utvecklingsområde, vilket innebär att ingen plats kan vara fullt tillgänglig vid ett och samma tillfälle. Det finns alltid utrymme för förbättringar och det bör finnas en tydlig planering för att sådana åtgärder kan genomföras över tid. Olika personer har olika kombinationer av behov och preferenser som alla behöver beaktas och tillgodoses.

Ett öppet samhälle börjar redan när individen lämnar sitt hem och fortsätter tills personen har tagit sig till sin destination och tillbaka igen. Det ska finnas möjligheter för individen att röra sig självständigt om personen så önskar, och det ska finnas tillgängliga och inkluderande aktiviteter inom fritids- och samhällsliv.

Vikten av tillgänglighet

Det är inte individens funktionsnedsättning utan miljöns eller samhällets utformning som skapar hinder i vardagen. För att öka kunskapen om dessa frågor har Funktionsrätt Åland sammanställt detta dokument och presenterar här några exempel på vad vi beaktar när vi analyserar den fysiska tillgängligheten i offentliga byggnader och allmänna platser under en kartläggning.

Vi betraktar tillgänglighet ur ett helhetsorienterat perspektiv och tar hänsyn till hur olika funktionsnedsättningar kan påverka individer på skilda sätt. Förbundets mål är att sprida den kunskap som vi har samlat på oss under åren för att stärka medvetenheten i samhället.

Tillgänglighet som integreras redan i byggnadsfasen gynnar samtliga individer. Om det exempelvis finns en höj- och sänkbar köksö möjliggör det att individer kan anpassa arbetsytans höjd efter sina behov, vilket är en funktionalitet som de flesta kan uppskatta. En sådan lösning är dessutom praktisk för familjer med småbarn, då köksön kan höjas under matlagningen och därmed skapa en säkrare och mer ergonomisk miljö för kommande generationer. Detta utgör även en långsiktigt hållbar lösning över tid för inkluderade verksamheter och byggnader.

Höj-och sänkbara skåp gör det möjligt för alla att nå föremål utan ansträngning. På arbetsplatser bör en sådan lösning tillhandahållas, särskilt där det finns övre skåp i personalutrymmen.

Vid nybyggnation bör entrén vara i nivå med marknivån för att undvika behovet av trappor eller ramp vid in- och utpassering av byggnaden. Det är viktigt att redan i ritningsskedet beakta tillgängligheten och att identifiera den mest hållbara och inkluderande lösningen som fungerar för alla.

I tvättutrymmen kan tillgänglighet innebära att tvättmaskiner och torktumlare är placerade på en höjd som gör dem nåbara oberoende av om personen befinner sig i sittande eller stående position. Genom att placera dem något upphöjda från golvet undviks onödiga rörelser såsom att behöva sträcka sig eller böja sig.

Andra vardagliga föremål som vi ofta använder utan att nödvändigtvis reflektera över deras tillgänglighet är exempelvis skruvlock på vissa glasburkar i livsmedelsbutiker. Dessa är utformade för att kunna öppnas med en enkel vridrörelse. Alla drar nytta av att spara på den kraft som annars skulle behövas för att få upp burken.

Ett handtag på toaletten som är utformat för enhandsfattning gynnar många, även personer som inte kan eller vill vidröra handtaget direkt. Det kan låsas med hjälp av en annan kroppsdel, vilket minskar behovet av direktkontakt. En automatisk belysning bidrar dessutom till förbättrad användbarhet såsom tidsmässig effektivisering, eftersom individen inte behöver leta efter strömbrytaren. Det minskar även energiförbrukningen om personen skulle glömma att släcka ljuset.

Bilder med goda exempel

Lottenberg

DUV på Åland r.f är en intresseorganisation för personer med intellektuell funktionsnedsättning på Åland och har en lägergård i Gottby. Tillgängligheten genomsyrar hela vägen från parkeringen samt angöringsplatsen och ända in till byggnaden.

Entré

Det finns inga nivåskillnader in till den tillgängliga huvudentrén.

Bild 1: Entrén är på marknivå.

Bild 2: Det finns goda kontraster mellan viktiga målpunkter.

Innanför entrén

Det finns inget vindfång, utan man kommer direkt in till byggnaden från entrén. Entrén är placerad på marknivå, vilket undanröjer eventuella nivåskillnader som annars kan uppstå som skulle lösas med ramp eller trappor. Personer som besöker Lottenberg har möjlighet att komma nära entrén och ta sig in utan hinder.

Bild 3: Innanför huvudentrén finns ett öppet utrymme.

Bild 4: Till vänster om entrén finns tvättmöjligheter.

Kök

I köket finns höj- och sänkbara skåp samt köksö. Ugnen är på en högre höjd som är nåbar även från sittande ställning och en person som står upp utan att behöva böja sig ner.

Bild 5: Höj-och sänkbart skåp.

Bild 6: Nedsänkt köksskåp.

Bild 7: Höj- och sänkbar köksö.

Korridorer

Korridorerna är breda och rymliga. Eluttagen är lätta att använda eftersom de är installerade på en höjd som passar de flesta. Det är möjligt att avskärma dagsljuset med persienner.

Bild 8: Rymliga korridorer.

Bild 9: Fönster på lägre nivå.

Bild 10: Eluttag på lägre höjder.

Tvätttrum

Tvättmaskinen och torktumlaren är installerade på en höjd som nås både från sittande och stående ställning. Duscharna är försedda med enhandsfattning som underlättar för personer att flytta på handduschen. Det finns även sittmöjligheter och stödstänger i duschutrymmena.

Bild 11: Upphöjd tvättmaskin.

Bild 12: Sitt- och stödmöjligheter.

Bild 13: Kontrastfärg bakom handfat.

Toalett

Det finns kontrastmarkering bakom toaletten och det finns två ledstänger på vardera sidan. Ledstängerna är direkt monterade på väggen och har plats för toalettrullar på båda sidorna.

Bild 14: Kontrast bakom toalettstolen.

Bild 15: Draghandtag på insidan dörr.

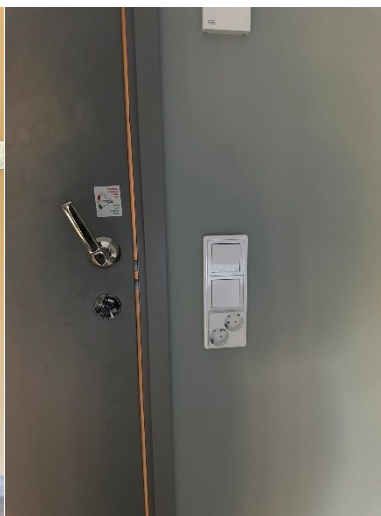

Bild 16: Lås i enhandsfattning.

Bastu

Inne i bastun är det möjligt att flytta på den nedersta laven, vilket frigör utrymme.

Bild 17: Den nedersta laven går att flytta.

Bild 18: Flyttning av laven frigör utrymme i bastun.

Slutsats

Lottenberg är en plats där tillgängligheten konsekvent genomsyrar verksamhetens utformning för både besökare, användare och personal. Anläggningen uppvisar lösningar som eliminerar behovet av särlösningar eller omfattande kompletteringar i efterhand, vilket tydligt illustrerar värdet av att integrera tillgänglighet redan i planeringsskedet.

En person kan ha flera samtidiga funktionsnedsättningar som ökar behovet av mångsidiga och funktionellt hållbara lösningar. Preferenser och behov varierar dessutom mellan individer, vilket innebär att alternativa utformningar bör erbjudas. Det kan till exempel handla om en mindre eller större toalett för att möta olika användares krav.

Det är viktigt att uppmärksamma att tillgänglighet är ett kontinuerligt och dynamiskt utvecklingsområde med förbättringsmöjligheter, där målet oförändrat förblir det densamma. Målet är att skapa ett samhälle som möjliggör självständigt och inkluderande deltagande för alla. Detta mål behöver ses i relation till att förutsättningar förändras och att personer utvecklas i sina förmågor. Lottenberg utgör i detta sammanhang ett framstående exempel på vad som kan uppnås genom ett systematiskt samarbete mellan brukarerfarenhet och sakkunnig expertis. Det är en samlingsplats där alla ges möjlighet att delta på lika villkor.

Skriven av:

Alexandra Gamba

Projektledare "Ett Åland för alla" vid Funktionsrätt Åland.